

interafval.

deelt kennis & verenigt

Standaardisatie in het afvalbeleid in Vlaanderen

Grondstoffencongres, 21 maart 2024

Subsidiariteit als leidend principe

Vlaamse overheid

- Definieert doelstellingen en beleidskader
- Bepaalt de minimale dienstverlening aan de burger
- Verplicht toepassing “de vervuiler betaalt” (“diftar”)
- Subsidies voor lokale investeringen

Lokale besturen

- Wettelijk verantwoordelijk voor de organisatie van inzameling en verwerking huishoudelijk afval
- Beslist hoe, wanneer en door wie huishoudelijk afval wordt ingezameld
- Financiert het huishoudelijk afvalbeleid

Uniformiteit vs. maatwerk

Uniformiteit

- Sorteerbodschappen
- Minimale dienstverlening selectieve inzameling

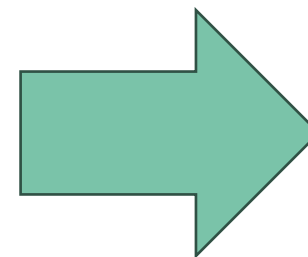
Maatwerk binnen een Vlaams kader

- Gemeentelijke restafvaldoelstellingen
- Frequentie van inzameling
- Recipiënten
- Tariefsystemen

(Restafval)doelstellingen

- Restafval: huisvuil, grofvuil, zwerfvuil, afval in vuilnisbakken, niet-selectief ingezamelde sluikstorten
- 1 Vlaamse restafvaldoelstelling (100 kg restafval per inwoner tegen 2030), maar maatwerk in lokale doorvertaling
 - Diversiteit gemeenten: kustgemeenten, grote steden, landelijke gemeenten,...
- Restafvaldoelstellingen op basis van socio-economische kenmerken van gemeenten
- Doelstellingen zijn bindend, maar weinig 'stok achter de deur' voor Vlaamse overheid (subsidies weigeren,...)
- Naast restafvaldoelstellingen zijn er ook recyclagedoelstellingen

Cluster	Gemeenten	Tegen 2022	Tegen 2030
Kustgemeenten (cluster 16)	Blankenberge	258 kg/inw	181 kg/inw
	Bredene		
	De Haan		
	De Panne		
	Knokke-Heist		
	Koksijde		
	Middelkerke		
	Nieuwpoort		
	Oostende		
Grote en regionale steden (cluster 15a)	Gent	193 kg/inw	135 kg/inw
	Antwerpen		
	Brugge		
Grote en regionale steden (cluster 15b)	Aalst	159 kg/inw	111 kg/inw
	Genk		
	Hasselt		
	Kortrijk		
	Leuven		
	Mechelen		
	Roeselare		
	Sint-Niklaas		
	Turnhout		
Hoofdcluster	Alle andere gemeenten (260)	113-151 kg/inw	90 kg/inw

Doel:
 Gemiddeld
 100 kg
 restafval per
 inwoner
 tegen 2030

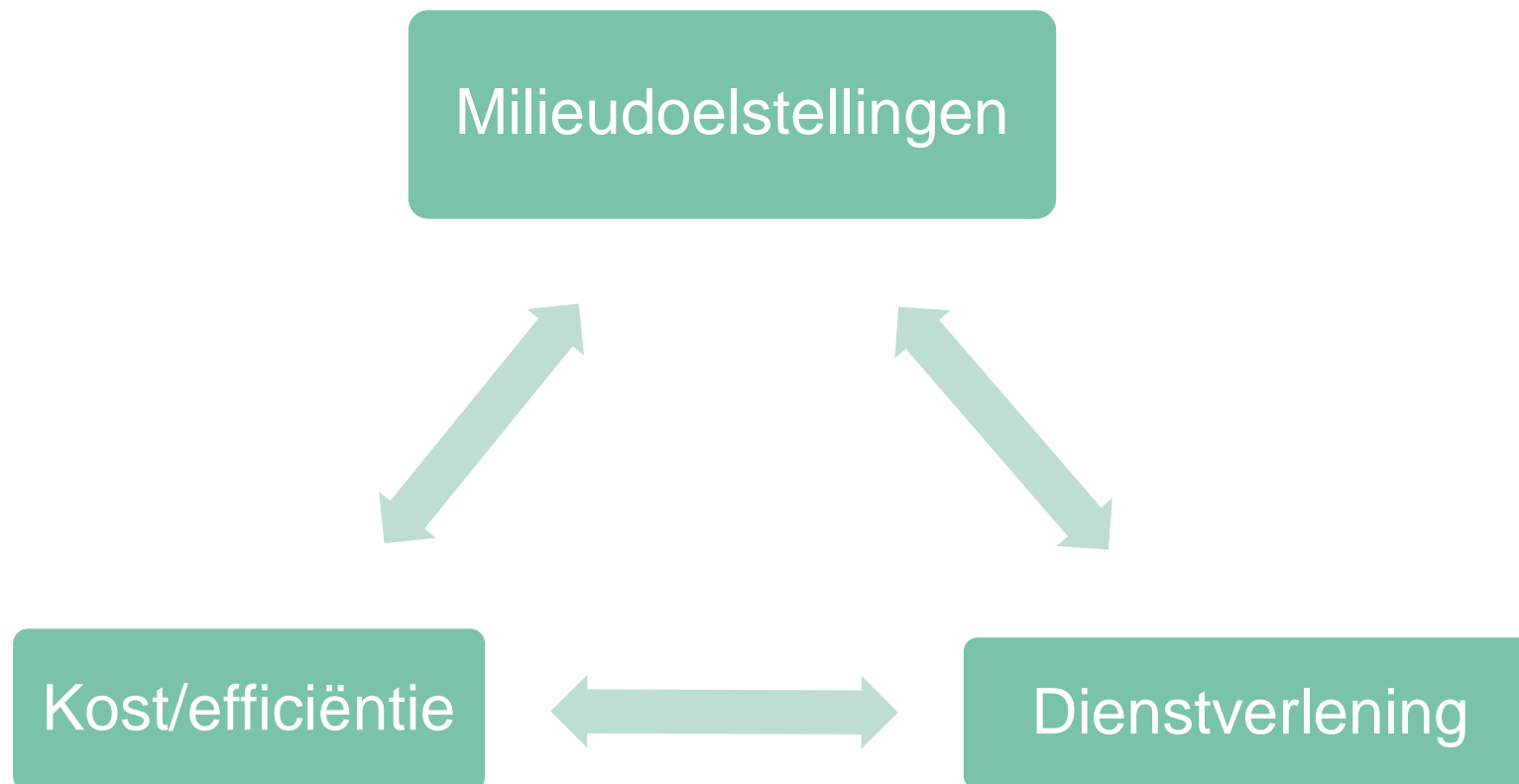
Minimale dienstverlening aan de burger

Stromen		Verplichte minimale frequentie van de huis-aan-huis-inzameling	Brengmethode op korte afstand toegelaten als alternatief voor HAH-inzameling	Verplicht op elk standaard recyclagepark
Huisvuil		Min. maandelijks	Ja	Nee
Papier en karton		Min. maandelijks	Ja	Ja
Pmd		Min. om de twee weken	Ja	Nee
Glas		Min. maandelijks	Ja, minstens één container per 700 inwoners en verplichte scheiding tussen wit en gekleurd glas.	Nee
Gft (incl. keukenafval)		Min. om de twee weken	Ja	- Gft en gf: Nee
OF		OF	OF	
Gf (incl. keukenafval) + afzonderlijk fijn tuinafval		Gf min. om de twee weken + min. maandelijks fijn tuinafval	- Gf: Ja - Fijn tuinafval: Nee	
Fijn tuinafval		Afhankelijk van keuze gf- of gft-inzameling	/	Ja
Snoeihout		/	/	Ja ⁴
Boomstronken		/	/	Ja
Grovuil		Op afroep, min. tweemaal per jaar ⁵	Nee	Ja
Textiel		Min. viermaal per jaar	Ja, mits min. één container per 1000 inwoners	Ja
AEEA		/	/	Ja
Metalen		/	/	Ja
Hout	Onbehandeld (A)	/	/	Ja

Minimale dienstverlening aan de burger

Stromen		Verplichte minimale frequentie van de huis-aan-huis-inzameling	Brengmethode op korte afstand toegelaten als alternatief voor HAH-inzameling	Verplicht op elk standaard recyclagepark
	Niet-verontreinigd, wel behandeld (B)			Ja ⁶
	Verontreinigd en behandeld (gevaarlijk/C)			Nee
Herbruikbare goederen		Op afroep continu	Nee	Nee
Vlakglas		/	/	Ja
Harde kunststoffen		/	/	Ja
Kga		/	/	Ja
Frituurvet en -olie		/	/	Ja
Zuiver steenpuin		/	/	Ja
Ander bouw- en sloopafval		/	/	Ja
Hechtgebonden asbestcement		/	/	Ja (regeling 10km) ⁷
Matrassen		/	/	Ja (regeling 10km) ⁸
Kurk		/	/	Ja

Het spanningsveld met UPV

Toepassing ‘de vervuiler betaalt’

- Kent zijn oorsprong in 1995
- Verstrengd in 2012 in Vlarema (uitvoeringsbesluit van Materialendecreet):
 - Alle gemeenten zijn verplicht om het principe ‘de vervuiler betaalt’ toe te passen in de aanrekening van de kosten aan de burger
 - Bijdrage van de burger berekenen op basis van kostprijs dienstverlening, aangerekend naargelang de soort en de hoeveelheid afval, of per gewichtseenheid, per afvalreceptiënt of op een andere wijze
 - Vlaamse overheid bepaalt wat lokale besturen minstens in rekening moeten brengen bij kostprijsberekening
 - Vlaamse overheid bepaalt minimale en maximale tarieven voor een aantal fracties
 - Huisvuil: tussen 0,13 euro/kg en 0,39 euro/kg.
- “Diftar”: what’s in a name?

Toepassing 'de vervuiler betaalt'

- In het begin vooral nog forfaitaire afvalbelastingen
- Gedifferentieerde tarieven steeds meer gestimuleerd door subsidies en de 'milieuconvenant':
 - Contract tussen Vlaamse overheid en gemeenten waarbij de uitvoering van acties of het bereiken van doelstellingen gekoppeld is aan financiering
 - 1992-2019
- Anno 2023:
 - Gewichtsdfitar huisvuil: 45% van de gemeenten of 40% van de bevolking

Hoe omgaan met weerstand?

- Weerstand is logisch
- Rationele en emotionele weerstanden
 - Kostprijs, risico op sluikstorten, verandering = weerstand,...
- Communiceer transparant (waarom, hoe, resultaat,...)
- Zoek naar oplossingen op maat: sociale correcties, informatieavonden, ondersteuning voor doelgroepen,...

OOK JE PORTEMONNEE
PROFITEERT MEE...

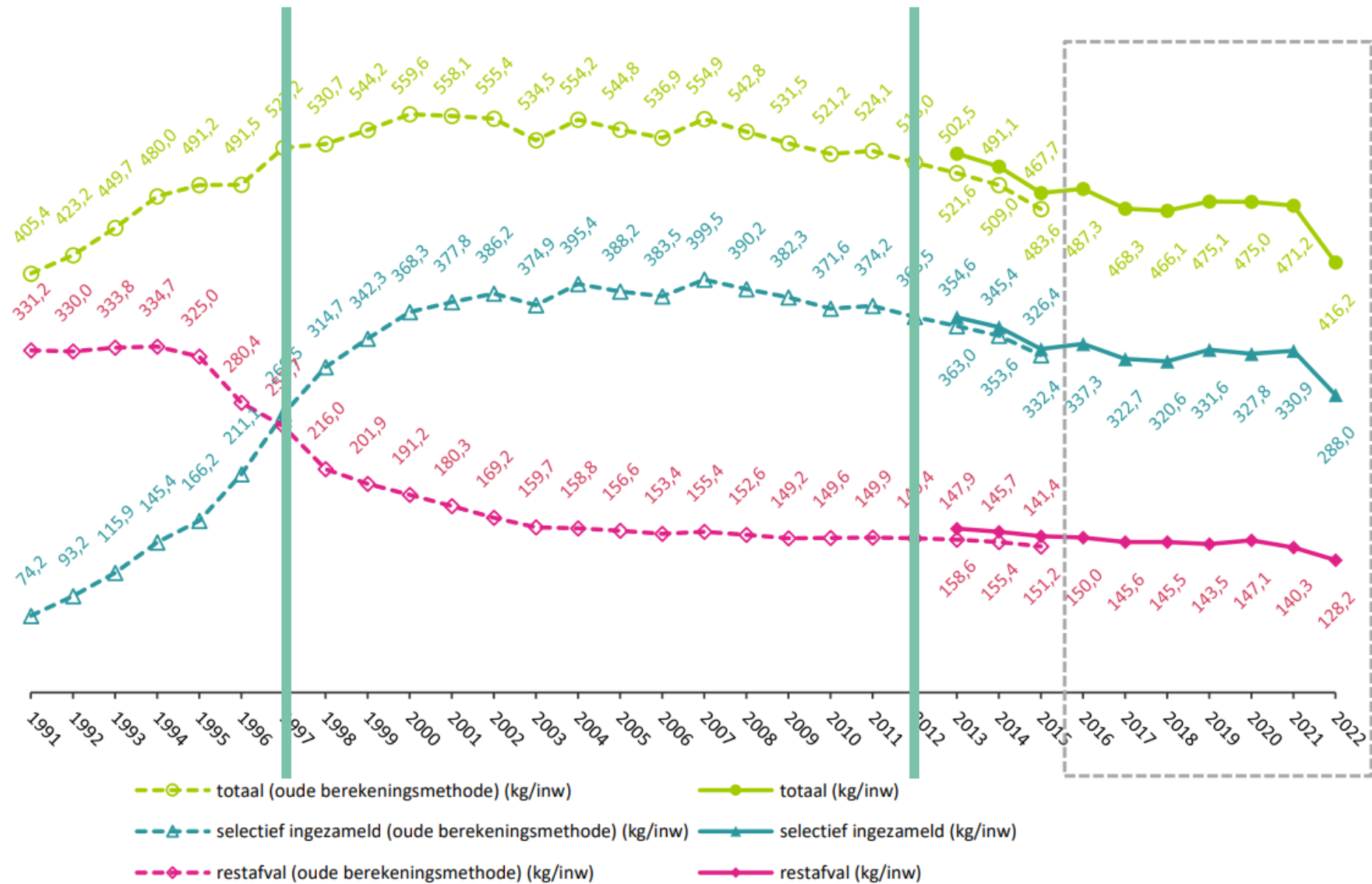

WE MAKEN DE OEFENING Tariefsimulatie/gezin per jaar

	1 persoon	2 personen	4 personen
sorteert NIET	€ 38	€ 74	€ 150
sorteert 25% meer	€ 27	€ 52	€ 105
sorteert 40% meer	€ 21	€ 40	€ 80

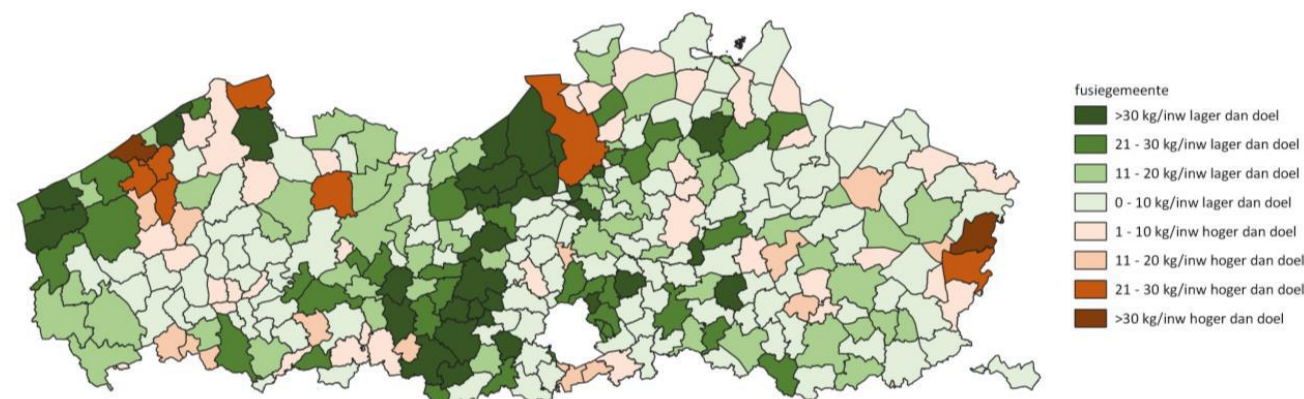
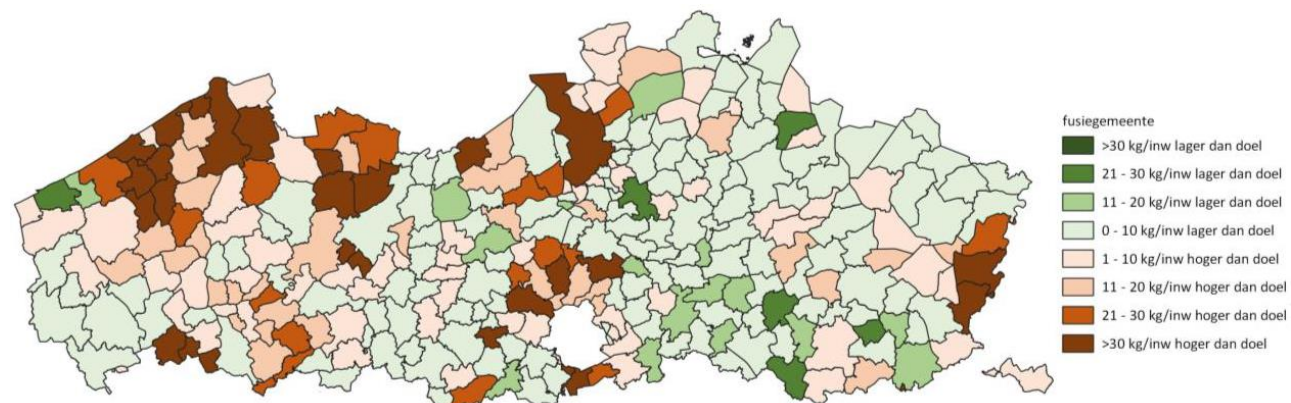
Resultaten

	1991	2022
Totaal huishoudelijk afval (kg/inw)	406	416
Selectieve inzameling (kg/inw)	75 (18%)	287 (69%)
Restafval (kg/inw)	331 (82%)	128 (31%)

Resultaten

- 237 van de 300 Vlaamse gemeenten behalen hun doelstelling van 2022
- 63 gemeenten behalen doelstelling niet:
 - 39 gemeenten < 10 kg/inw
 - 24 gemeenten > 10 kg/inw

Conclusies

- Standaardisering en maatwerk gaan hand in hand, waar ligt het evenwicht?
- Sterke intergemeentelijke werking draagt bij aan uniformiteit en succes van afvalbeleid
- Risico op te veel standaardisering
 - Onder druk van ambitieuze doelstellingen
 - Wetgever die te weinig voeling heeft met praktijk
 - Wetgever die vooral kijkt naar 'slecht' presterende gemeenten en de drang voelt om alles in een strak keurslijf te gieten

⇒ belang van partnerschap tussen nationale/regionale en lokale overheden
- De juiste mix van beleidsinstrumenten is cruciaal